

احیاء دکترین «مونرو» توسط واشنگتن

بوگوتا و واشینگتن متفقاً ادعا میکنند که هفت مقرّ نظامی که کلمبیا بر روی خاک خود بر اساس توافقنامه امضا شده در تاریخ ۳۰ اکتبر ۲۰۰۹، در اختیار ایالات متحده امریکا قرار داده است، به منظور تحکیم مبارزه با قاچاق مواد مخدر می باشد. اما چندی از کشورهای امریکای لاتین، و در راس آنها برزیل و ونزوئلا، مدعی هستند که مبارزه با مواد مخدر تنها پوششی است برای مخفی نگه داشتن اهداف واقعی پنتاگون در منطقه.

نوشته Maurice LEMOINE

لوموند دیپلماتیک

برگردان:

Mehrnaz KORRAANI مهرانز کرانی

درماه اوت سال ۱۹۹۹ مادلن البرایت(۱)، وزیر امور خارجه امریکا، اظهار میدارد که «مشکلات کلمبیا بسیار فراتر از مرزهایش گسترش یافته اند و امنیت و ثبات منطقه را تحت تاثیر قرار میدهند.» ۱۳ ژوئیه سال بعد، رئیس جمهور وقت امریکا، ویلیام کلینتن**، توافقنامه ای را با همتای کلمبیایی خود آندرس پسترانا (Andrés Pastrana) تحت عنوان «طرح کلمبیا»، مبنی بر ریشه کن کردن قاچاق مواد مخدر و گروهکهای چریکی امضا می کند و به نشان همکاری دوجانبه، متنی جزئی و نگاشته شده به زبان ... انگلیسی برای بررسی و تصویب به کنگره کلمبیا در بوگوتا ارائه می گردد.

بعد از یک دهه، کلمبیا بیش از پنج میلیارد دلار کمک عمدتاً نظامی از طرف دولت امریکا دریافت کرده است. از زمان به قدرت رسیدن آقای آلوارو اوریب (Alvaro Uribe) در سال ۲۰۰۲، زمان زیادی گذشته، خون زیادی هم ریخته شده است. او وعده «پیروزی سریع» بر شورشیان «ارتش آزادی ملی» (ELN) و خصوصاً غلبه بر «نیروهای مسلح انقلابی کلمبیا» (FARC) را داده بود و به استناد ارزیابیهای منتشر شده توسط ارتش کلمبیا، او بسیار موفق بوده است. به عنوان نمونه: بر اساس آمار ارتش، در سال ۲۰۰۷ بیش از شش هزار و پانصد چریک دستگیر و بیش از سه هزار تن از آنان کشته شده اند (سال به سال ارقام مشابهی ارائه می شود) و باز به ادعای بوگوتا،

تعداد شش هزار از دوازده هزار سرباز مرخص شده، در پی اجرای طرح ترخیص نیروهای نظامی بین سالهای ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۸، عضو نیروهای FARC بودند. با علم به این موضوع که مبارزان FARC همواره حدود پانزده هزار تن تخمین زده شده اند، می توان نتیجه گرفت که آنها حتماً دیگر کاملاً محو شده اند!!!
به نظر شما مشکل از کجاست.....

در تاریخ ۳۰ اکتبر سال ۲۰۰۹، جیم برمودز (Bermúdez Jaim)، وزیر امور خارجه کلمبیا و سفیر امریکا، ویلیام برانفیلد (Brownfield William)، توافقنامه جدیدی را که در خفا طراحی شده بود، امضا کردند بر اساس این توافقنامه، هفت مقرر نظامی در خاک نووا گرانادا (۲) به مدت ده سال و برای دوره ای قابل تجدید و با همان اهداف تعیین شده در طرح کلمبیا (۳)، به ایالات متحده امریکا اعطا می گردد. واقعیت این است که نیروهای FARC علی رقم ضربات و شکستهایی که طی دو سال اخیر متحمل شدند همچنان فعال میباشند و اعلان نابودی آنها را باید بیش هر چیز، در عادت غریب ارتش کلمبیا در بزرگ جلوه نمایی و اغراق نتایج عملکرد خود جستجو کرد. در پی رسوایی آنچه قضیه «واقعیت کاذب» خوانده شد، مبتنی بر کشتار افراد شخصی و غیر نظامی و معرفی آنها به عنوان چریکهایی کشته شده در جنگ، برخی از اعضای نیروهای مسلح تحت بازجویی قرار گرفتند. اکنون هزار و سیصد پرونده، که تنها بخش ناچیزی از واقعیت را آشکار می نمایند، در حال بررسی می باشند.

با این حال باید گفت نیروی به کار گرفته شده توسط امریکا در هفت مقرر نظامی جدید - پالانکرو (Palenquero)، مالامبو (Malambo)، آپییای (Apiai)، کرتژن (Cartagena)، مَلگ (Malaga)، لرانِدی (Larandia)، تولمایدا (Tolemaida) - برای، از سویی، مقابله با حریفی متشکل از گروهکهای «نا منظم»، واز سویی دیگر، سم پاشی محصولات زراعی غیر قانونی، بسیار نامتناسب به نظر میرسد (۴). به این ترتیب، پنتاگون قصد دارد برای توسعه پالانکرو در حاشیه ریو*** مگدلنا ۳۱.۶ میلیون یورو سرمایه گذاری نماید. این تا سیسات شامل یک باند سه هزار و پانصد متری خواهد بود که قابلیت پذیرش هواپیماهای (-Galaxy ۱۷C) را خواهد داشت این هواپیماها قادر به حمل ۷۰ تن محموله وطی مساحت هشت هزار کیلومتر بدون سوخت گیری هستند. هواپیماهای شناسایی AWACS (رادارهای هوایی دور برد) از پایگاه آپییای وارد عمل خواهند شد.

در تاریخ ۱۰ اوت ۲۰۰۹، مدتی پیش از اعلان رسمی این توافقنامه، هوگو چاوز (Hugo Chavez)، ریاست جمهوری ونزوئلا، در طی نشست سران اتحادیه ملل قاره امریکای جنوبی (Unasur)، در کیتو، هشدار داده بود که: «بر امریکای جنوبی نسیم جنگ میوزد» (۵). خیلی ها این سخنان را به پای روحیه هذیان گو و اوهام بین گوینده اش گذاشتند- باز هم یک گزافه گویی دیگر! اما با این وجود چندی دیگر از همتا یانش از جمله اوو مورالس (بولیوی)، رافائل کوررا (اکوادور)، لوئیس انیاسیو لولا دسیلوا (برزیل)، تابر وِسکِز (اروگوئه) و کریستینا فرناندز دوکِرشنر (آرژانتین) نیز به نوبه خود ابراز نگرانی کردند و رییس جمهوری پیشین کلمبیا، ارنستو سمپر (Ernesto Samper) نیز با آنها همصدا گشت: «ما کشورمان را قرض میدهیم تا تبدیل به ناو هوابری گردد که با استفاده از آن بتوان بر تمام منطقه امریکای جنوبی نظارت الکترونیکی داشت. گوئی که ایوانِ خانه خود را به کسی اجاره میدهیم که ساکن این عمارت نیست اما میتواند با نصب دوربین و رادار امور تمام همسایه ها را زیر نظر داشته باشد» (۶).

ایالات متحده امریکا پس از پایان جنگ سرد کلاً روند حضور نظامی خود را تغییر داد و تلاش خود را وقف حضور عمده در نقاط حساس ژئواستراتژیکی کره زمین نمود و از سیاست پیشین خود، مبنی بر مهار (در متن از لغت انگلیسی containment استفاده شده م.) حریف شوروی دست کشید. با فن آوریهای جدید نظامی، دیگر نیازی به تاسیسات عظیم نیست و وجود شبکه ای منسجم متشکل از پایگاههای پشتیبانی از پیش مستقر شده که اجازه بکارگیری سریع نیروها را در صورت لزوم بدهند، کافی است.

صراحت در کلام و احترام متقابل ...

تا اواخر سال ۱۹۹۹، واشینگتن بواسطه چهارده پایگاه، واقع در منطقه فرماندهی جنوبی US southcom در حیطة امریکایی پاناما - مخصوصاً پایگاه هوارد (Howard) - هم بر امریکای مرکزی و هم بر امریکای جنوبی، کنترل داشت. پس از اعاده تنگه بر مبنای توافق کارتر-توریخس (۷)، امریکا مراکز عملیاتی پیشرفته (Forward Operation Location, FOL) و مراکز همکاری امنیتی (Security, Cooperative Location CSL) در کومالاپا (ال سالوادور)، سوتوکانو (هندوراس)، گوانتانامو (کوبا)، روزولت رودز (پورتوریکو)، رنابئاتریس (اروبا) و هاتوری (کوراسو) جزایر تحت قوانین کشور هلند-، ایکیتوس و نانی (پرو)، لیبریا (کاستاریکا) و مانتا (اکوادور) را تحت عناوینی که هرگز نتوان آنها را مقرر و پایگاه مطرح نمود، در اختیار گرفت.

در حالیکه، مطابق با دکترین مونرو (۸)، امریکای لاتین همیشه «سرکش» بار دیگر به یک اولویت تبدیل می گردید. پایگاه روزولت رودز (Roosevelt Roads) بدنبال تظاهرات گسترده ساکنان جزیره وی یک (Vieques) واقع در پورتو ریکو (Porto Rico) در ماه مه سال ۲۰۰۳ بسته شد.

برزیل بر خواسته دیرینه امریکا، مبنی بر اجازه استفاده از پایگاه استراتژیک آلکانتارا (Alcantara) که در کشورش قرار دارد، دست رد می زند. با به قدرت رسیدن فرناندو لوگو (Fernando Lugo) به ریاست جمهوری پاراگوئه نیز، طرح اشغال فرودگاه ماریاسکال استیگاریبیا (Marisca Estigarribia) واقع در کمتر از صد کیلومتری مرز بولیوی نقش بر آب می شود- مشکلات فعلی لوگو با مخالفان دولتش بی ربط با منتفی شدن اجرای این طرح نیست. آخرین مشکل هنگامی رخ داد که رئیس دولت اکواتور، رافائل کوررا امتیاز انحصاری استفاده از پایگاه مانتا را که در تاریخ ۱۸ سپتامبر ۲۰۰۹ به سر میرسید، تمدید نکرد. پایگاه مانتا مقر اصلی هوا پیمای جاسوسی مدل ۱۳C و هواپیمای AWCS بود.

برای مدت کوتاهی این تصور بوجود آمد که کاخ سفید گفتار خصمانه و جنگجویانه زمان جورج بوش را کنار گذاشته است. دلیلش هم این است که فراموش شده بود که برنامه ریزی پنتاگون مستقل از شخصی که قرار است رئیس جمهور آتی ایالات متحده امریکا بشود، انجام میگیرد، هر چند این شخص باراک اوباما باشد و سمت «فرمانده کل قوا» را نیز داشته باشد، به نظر نمی رسد از این قاعده مستثنی گردد. رئیس جمهور تنها سفارشها و تصمیمهای ستاد مشترک و وزارت دفاع را تصویب میکند.

واشینگتن و بوگوتا هر دو اصرار دارند که مسئله «استقرار پایگاههای امریکایی» اصلاً مطرح نیست، و تنها طرح استفاده از تاسیسات کلمبیا در میان است. در تاریخ ۸ دسامبر ۲۰۰۹ در طی نشست بازار مشترک جنوب (Mercosur)، که در شهر مونته ویدئو (Montvidéo) برگزار شد، معاون رئیس جمهوری کلمبیا، فرانچسکو سانتوس (Francesco Santos)، اینچنین اظهار داشت که: «ما همواره قادر هستیم تا بر پایه احترام متقابل و ضمانت اینکه توافقنامه با ایالات متحده هرگز برای مقابله با هیچکدام از کشورهای این قاره استفاده نخواهد شد، اختلافاتمان را پشت سر بگذاریم». اما نه سخنان سانتوس قانع کننده هستند نه سخنان لولا: از چهارم تا ششم ماه اوت، رئیس جمهور کلمبیا کشورهای پرو، شیلی، پالاگوئه، اروگوئه، آرژانتین و برزیل را برای ارائه «توضیحی صریح» دور زد، اما او هم نتوانست همتایان خود راقانع کند و به

استثنای لیما (Lima پایتخت پرو م.)، در دیگر پایتختها، به حق..... استقبال سردی از او به عمل آمد.

برای تامین بودجه تاسیسات پایگاه پالانکرو، در ماه مه سال ۲۰۰۹، از طرف وزارت دفاع به کنگره امریکا سندی ارائه شد که در متن آن اینچنین آمده است: «توسعه و بسط این CSL فرصت بی سابقه ای است برای ایجاد طیف کامل عملیاتی در یک منطقه مهم در نیمکره ما. امنیت وثبات این نیمکره در معرض خطرات گوناگون و دائمی قرار دارند از جمله خطر نا آرامی شورشیان تروریست قاچاقچی، دولتهای ضد امریکایی، فقر همیشگی و فاجعه های طبیعی» (۹). واضحترا از این نمی توان هدف اصلی ایجاد این پایگاهها را بیان کرد: ایفای ماموریتهای اطلاعاتی نظامی در مجموعه امریکای جنوبی و استقرار نیروهای امریکایی برای عملیات احتمالی آشکار یا مخفی در کلمبیا و در منطقه. همانند طرح کلمبیا، این توافقنامه اجازه حضور ۸۰۰ نظامی امریکایی و ۶۰۰ پیمانکار (در متن از لغت انگلیسی contractors استفاده شده م.) متعلق به قدرتمندترین مجتمعهای نظامی صنعتی - چون DynCorp, Bechtel, Group et Raytheon Lockheed Martin, Rendon را می دهد.

شدیدترین واکنشها به این توافقنامه از جانب کشورهایی می باشد که تحت نظر و زیر نگاه خصمانه امریکا قرار دارند چون بولیوی، اکوادور، جمهوری بولیواری ونزوئلا. امریکا همواره عادت داشته است تا از کشور ثالثی برای جاسوسی، ایجاد بی ثباتی و حمله نظامی علیه حکومتهای «اخلال گر» استفاده کند.

در سال ۱۹۵۴، عملیاتی که با حذف سرنگونی رئیس جمهوری گواتمالا، جاکوبو اربنز، از پایگاههایی (مخفی) مستقر در نیکاراگوا و هوندوراس انجام شد. در آوریل سال ۱۹۶۱ نیز طرح اشغال کوبا از راه خلیج خوکها از پایگاههای گواتمالا و نیکاراگوا سازماندهی شده بود. هوندوراس همچنین شاهرگ استراتژیکی واشینگتن در جنگ تحمیل شده علیه حکومت ساندنیستی نیکاراگوئه در سالهای ۸۰ به حساب می آمد و نقطه پشتیبانی اصلی آن پایگاه امریکایی پالمرولا (Palmerola در Soto Cano) واقع در سُو کانو بود.

بوگوئا بوجود آوردن یک هنگ - ۱۲ هزار سرباز، ۲ گردان از ۶ گردان جدید در مرز ونزوئلا مستقر میشوند - و یک پایگاه جدید را در شبه جزیره گوارخیرا (Guarjira) - منطقه مرزی - اعلان کرده است. دولت پاناما هم از طرفی اعلام کرده است که ایالات متحده امریکا، دو (شاید هم چهار) پایگاه دریایی در این کشور مستقر خواهد کرد،

یکی در بهیا پینا (Bahia Pina) و دیگری در پونتا کوکا (Coca Punto) در همین حال با افزایش تحریکات، جنگ روانی به اوج خود می رسد - تجاوز به حریم هوایی ونزوئلا توسط یک هواپیمای بدون سرنشین بر خواسته از کلمبیا (۲۰ دسامبر) و دو هواپیمای شکاری امریکایی بر خواسته از پایگاه کوراساوو (Curaçao) در تاریخ (۷ مه و ۱۷ ژانویه) و همچنین نفوذ شبه نظامیان کلمبیایی به ونزوئلا.

ونزوئلا عضو سه کشوری به حساب می آید (در کنار بولیوی و .....بیرمنی) که از نقطه نظر واشینگتون برای مبارزه با قاچاقچیان مواد مخدر هیچ تلاشی نمیکنند (۱۰). در تاریخ ۲۵ مه ۲۰۰۹، روزنامه El Tiempo (چاپ بوگوتا) اخباری را متعلق به سازمان اطلاعات کلمبیا منتشر میکند که بر اساس آن حدود دوازده تن از رهبران چریکها در کوبا، اکوادور و ونزوئلا زندگی میکنند. چندی پیش در ماه مارس، ژنرالهای ارتش کلمبیا نگرانی خود را از ناتوانیشان در دسترسی به «۱۰ اردوگاه رهبران شورشی FARC در اکوادور و ونزوئلا اعلام کرده بودند» (۱۱).

تحت عنوان مبارزه با قاچاق مواد مخدر و سرکوب چریکها، تمام مهره های یک نمایش فاجعه بار آماده میشوند. بوگوتا از طرف هوگو چاوزمظنون به تدبیر یک عملیات نمایشی «واقعیت کاذب» است برای توجیه تعدی و حمله به ونزوئلا و بدین جهت در ۲۸ دسامبر وی اینطور میگوید «اصلاً جای تعجب نخواهد بود اگر آنان که آنقدر آدم در کلمبیا میکشند، باز هم آدم کشی کنند، کسی چه میداند، چند تن؟ بعد اجساد آنها را به ونزوئلا آورده، فی البداهه یک اردوگاه بسازند و اجساد را با اسلحه و کلی اعلامیه های تبلیغاتی در این اردوگاهها قرار داده، بعد بگویند: "این یک پایگاه چریکی بود"» (۱۲).

یک حمله مستقیم به جمهوری بولیواری ونزوئلا توسط ایالات متحده در حال حاضر نه مطرح است نه قابل طرح ریزی. اما کوچکترین حادثه ساختگی یا واقعی در مرزهای ونزوئلا و کلمبیا بین نیروهای دو کشور میتواند بهانه ای باشد برای راه اندازی یک درگیری که در طی آن واشینگتون به کمک همپیمانانش بشتابد و در این میان باید به خاطر داشت که ونزوئلا توسط پایگاههای متعدد امریکا و ناوگان ۴ نیروی دریایی آن - که از سال ۲۰۰۸ در آماده باش می باشد - کاملاً محصور شده است.

پاورقی ها:

* Basus belli (نوآوری نویسنده، که ما تصمیم گرفتیم آنرا ترجمه نکنیم) بر وزن Casus belli به معنی "دلیل جنگ" ساخته شده است. ریشه لاتین لغت Base یا

"پایگاه" basis , است نه basus . در ساختار Basus , Basus به این معنی است که این پایگاهها بهانه جنگ میباشند یا به عبارتی پایگاههایی جنگ آفرین (مترجم)

** نام کامل رئیس جمهوری وقت امریکا، ویلیام جفرسون بیل کلینتن میباشد، که عموماً با نام بیل کلینتن خوانده میشود. در این مقاله از او با نام ویلیام کلینتن یاد شده است. (مترجم)

*** رود مگدلنا، در متن از لغت اسپانیایی rio استفاده شده است. (مترجم)

۱- ۱۰ اوت ۱۹۹۹، The New York Times ۲- ریشه گرفته از کلمه Nueva Granada نام قدیم کلمبیا

۳- قانون اساسی ، (مواد ۲۳۷ و ۱۷۳) ، تنها "گذر" - یعنی عبور موقت نیروهای خارجی بر روی خاک جمهوری ، بعد از موافقت سنا و رای مساعد State Concil ، را مجاز می شمرد. تشریفات که دولت اجرا نکرد. در ضمن، بدون ارائه یک پیمان بین المللی که قانونی بودن آن را Constitutional court بررسی نکرده باشد، این موافقتنامه بر اساس مواد ۱۵۰-۱۶ و ۱۰-۲۴۱ قانون اساسی را زیر پا می گذارند.

۴- در چهارچوب طرح کلمبیا، نظامیان و مریبان امریکایی از مدتی پیش در پایگاههای ترس اسکینس، لرانديا، پورتو لگیزامو حاضر بودند.

۵- TeleSur، کاراکاس، ۱۰ اوت، ۲۰۰۹

۶- TeleSur، کاراکاس، ۸ نوامبر، ۲۰۰۹

۷- این قرارداد در سال ۱۹۷۷ بین جیمز کارتر و عمر تورینس امضا شد. بر اساس آن تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۹، نه عنوان تاریخ اعاده کانال و مجموعه تاسیسات CZ Canal Zone، تحت تصدی و اختیار پاناما و بسته شدن تمام پایگاههای امریکایی تعیین گردید.

۸- اصول بیان شده توسط جیمز مونرو رئیس جمهور وقت امریکا در پیغامش به کنگره این کشور، در تاریخ ۲ دسامبر ۱۸۲۳، تسلط ایالات متحده را بر قاره امریکا، مقرر میدارند.

۹- "Military construction Department of the Air Force, " Budget estimates. Fiscal Year (FY) 2010. data submitted to Congress", mai 2009 Justification

۱۰- ۱۳ اوت ۲۰۰۹، در پی کشف ۳ تن مواد مخدر (ماریخوانا) توسط گارد ملی، در ایالت تاکیرا، وزیر داخلی ونزوئلا، طارق الایسمی، به این نقطه اشاره کرد که پیش از

ضبط، این کامیون در مرز کلمبیا از ۳ پست کنترل متعلق به ۳ شرکت مختلف امنیتی ، بدون هیچ مشکلی عبور کرده بود.

۱۱ - Noticias24، کاراکاس، ۶ مارس ۲۰۰۹.

۱۲ - Venezolana de Televisión، کاراکاس، ۲۸ دسامبر ۲۰۰۹

برگرفته از لوموند دیپلماتیک